

Pułapki i ciekawostki języka niemieckiego

Stanisław Karszyń

ZŁOTE
MYŚLI

... czyli jak zagiać
swojego germanistę!

Niniejszy **darmowy** ebook zawiera fragment
pełnej wersji pod tytułem:
"Pułapki i ciekawostki języka niemieckiego"
Aby przeczytać informacje o pełnej wersji, [kliknij tutaj](#)

Darmowa publikacja dostarczona przez

ZloteMysli.pl

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez Wydawcę. Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody wydawcy. Zabrania się jej odsprzedaży, zgodnie z [regulaminem Wydawnictwa Złote Myśli](#).

© Copyright for Polish edition by ZloteMysli.pl

Data: 20.09.2006

Tytuł: Pułapki i ciekawostki języka niemieckiego (fragment utworu)

Autor: Stanisław Karszyń

Projekt okładki: Marzena Osuchowicz

Korekta: Sylwia Fortuna

Skład: Anna Grabka

Internetowe Wydawnictwo Złote Myśli

Netina Sp. z o. o.

ul. Daszyńskiego 5

44-100 Gliwice

WWW: www.ZloteMysli.pl

EMAIL: kontakt@zlotemysli.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.

All rights reserved.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
I. GRAMATYKA	7
1.1. Co wybrać „ <u>allein</u> ” czy „ <u>alleine</u> ”?	7
1.2. Co wybrać: „ <u>Ich brauche den Satz aufzuschreiben</u> ” czy „ <u>Ich brauche den Satz aufschreiben</u> ”?	8
1.3. „ <u>Als</u> ” i co dalej?	9
1.4. „ <u>Der Soldat wurde durch einen Schuss getroffen</u> ” - czy <u>aby na pewno</u> ?	10
1.5. „ <u>Ich lauf in die Schule ...</u> ” - dlaczego nie „ <u>ich laufe ...</u> ”?	12
1.6. „ <u>Ich habe gerade ein Cola getrunken</u> ” - a nie „ <u>eine Cola</u> ”?	12
1.7. Tworzenie strony biernej nie tylko z „ <u>werden</u> ”	13
1.8. Czy „ <u>heißen</u> ” może znaczyć jeszcze coś innego?	14
1.9. „ <u>Brauchen</u> ” nie zawsze wymaga „ <u>zu</u> ”	14
1.10. Dodatkowe „ <u>-e</u> ” w trybie rozkazującym	15
1.11. Tryb rozkazujący – inaczej	16
1.12. „ <u>Niemand</u> ” nieodmienne...?	16
1.13. Ach, te zdrobnienia!	17
1.14. Kiedy nie odmieniamy przymiotników w roli przydawki?	18
1.15. Zaimki dzierżawcze inaczej	19
1.16. Kiedy używać imion własnych z rodzajnikiem?	19
1.17. Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym nie taka prosta!	19
1.18. Czy zawsze musi być podmiot?	20
1.19. Stawianie bezokolicznika bez „ <u>zu</u> ” po „ <u>haben</u> ” i nie tylko!	21
1.20. Czy „ <u>müssen</u> ” znaczy zawsze „ <u>musieć</u> ”?	22
1.21. Wyrażanie przeszłości za pomocą czasu Präsens?	25
1.22. Czy można stosować Perfekt do wyrażania przyszłości?	25
1.23. Czy po „ <u>gehen</u> ” i „ <u>bleiben</u> ” stawia się bezokolicznik poprzedzony partykułą „ <u>zu</u> ”?	26
1.24. „ <u>Komm du zu mir!</u> ” – Czy nie dziwne?	28
1.25. „ <u>Ich habe das Brett durchgebohrt</u> ” czy „ <u>Ich habe das Brett durchbohrt</u> ”?	28
1.26. Tworzenie form żeńskich nie takie proste!	30
1.27. Niezwykła odmiana „ <u>Jesus Christus</u> ”!	31
1.28. „ <u>Man</u> ” i „ <u>frau</u> ”	32
1.29. „ <u>Weil</u> ” i szyk prosty?	32
1.30. „ <u>Trüb</u> ” czy „ <u>trübe</u> ”?	33
1.31. Odmiana liczebników głównych	34
1.32. Odmiana rzeczowników oznaczających ilość lub miarę	34
1.33. Miejsce „ <u>bitte</u> ” w zdaniu	35
1.34. Miejsce w zdaniu rzeczowników w stosunku do orzecznika	36
1.35. Zdania przyzwalające inaczej	36
1.36. Interfiks łączący –s-	37
1.37. „ <u>Der Hund hat mir</u> ” czy „ <u>mich in die Hand gebissen</u> ”?	38
1.38. Dwa razy dopełniacz	39
1.39. Nie wszędzie przysłówki zaimkowe!	39
1.40. Liczebnik ein - nie zawsze zgodny z rodzajem rzeczownika	40
1.41. „ <u>Besser wie heute...</u> ”?	40

II. PISOWNIA	42
2.1. Użycie przecinka a also.....	42
2.2. Pisownia nazw ulic.....	42
2.3. „Mir geht’s gut” czy „Mir gehts gut”?	43
2.4. „Ein viertel Kilo” czy może „ein Viertelkilo” ?	44
2.5. „Beim sauber Machen” czy „beim Saubermachen”?	44
2.6. „Die Mickiewiczausgabe” czy może „die Mickiewicz-Ausgabe”?	45
2.7. Listy..., ach te listy!	45
2.8. „Abends” czy „abends”?	46
2.9. „Ein bisschen” czy może „ein Bisschen”?	46
2.10. Czy można pisać przymiotniki dużą literą?	47
2.11. Ach ten stopień najwyższy!	48
2.12. „Ein durcheinander” czy „ein Durcheinander”?	49
2.13. Czy zawsze na końcu zdania oznajmującego stawia się kropkę?	49
2.14. Użycie przecinka pomiędzy przymiotnikami	50
2.15. „Und” i ten przecinek!	51
2.16. Użycie przecinka w konstrukcjach bezokolicznikowych	51
2.17. Czy zawsze na końcu zdania rozkazującego postawić należy wykrzyknik?	52
2.18. „Amen” piszemy dużą czy małą literą?	52
2.19. „Eh” czy „eh”?	53
2.20. „Extra” z przymiotnikiem piszemy łącznie czy oddzielnie?	53
2.21. „Sobald” czy „so bald”?	54
2.22. „Soviel” czy „so viel”?	54
2.23. „Der Tip” już nie „der Tip”	54
III. WYRAZY BLISKOZNACZNE	55
3.1. Co wybrać: „abgewöhnen” czy „entwöhnen”?	55
3.2. Co wybrać: „montags” czy „am Montag” ?	55
3.3. Co wybrać: „gesinnt” czy „gesonnen”?	56
3.4. Co wybrać: „gespenstig” czy „gespenstisch”?	56
3.5. „Abnorm”, „abnormal”, „anomal” czy „anormal”?	57
3.6. „Achten” i „beachten”	57
3.7. „Altväterisch” i „altväterlich”	58
3.8. Czy forma „andererseits” jest poprawna?	58
3.9. „Apartment” czy „Appartement”?	58
3.10. „Bayerisch”, „bayrisch” czy „bairisch”?	59
3.11. Czy jest jakaś różnica pomiędzy „bedeutend” i „bedeutsam”?	60
3.12. „Begegnen” czy „treffen”?	60
3.13. „Berichten jemanden” czy „berichten jemandem”?	61
3.14. Co wybrać: „behindern”, „hindern” czy „verhindern”?	61
3.15. Czy „beleuchten” znaczy to samo, co „erleuchten”?	62
3.16. Jaka jest różnica pomiędzy: „benutzen”, „gebrauchen” i „verwenden”?	63
3.17. „Zweifeln” czy „bezweifeln”?	64
3.18. „Deinetwegen” - i wszystko przez ciebie!	64
3.19. Czy „derer” i „deren” to to samo?	65
3.20. „Deutschsprachig” i „deutschsprachlich”	66
3.21. „Dursten” i „dürsten”	66
3.22. „Erfordern” i „fordern”	67

<u>3.23. „Fassbar” i „fasslich”</u>	68
<u>3.24. „Geistig” i „geistlich”</u>	68
<u>3.25. „Landmann” czy „Landsmann”?</u>	68
<u>3.26. „Langweile” czy „Langeweile”?</u>	69
<u>3.27. „Miene” i „Mine”</u>	70
<u>3.28. „Numerale” i „Numerus”</u>	70
<u>3.29. „Ostern ist...” czy „Ostern sind ...”?</u>	70
<u>3.30. „Personal” i „personell”</u>	71
<u>3.31. „Rational” i „rationell”</u>	71
<u>3.32. „Regelmäßig” i „regelgemäß”</u>	72
<u>3.33. „Schreck” i „Schrecken”</u>	72
<u>3.34. „Unvergleichbar” i „unvergleichlich”</u>	73
<u>3.35. „Wie alt bist du?” – inaczey!</u>	73
<u>3.36. „Email” to nie koniecznie e-mail</u>	73
<u>3.37. Ach, te powody!</u>	74
<u>IV. BIBLIOGRAFIA:</u>	75

Wstęp

„Pułapki i ciekawostki języka niemieckiego” to pozycja, która z pewnością zainteresuje wszystkich pragnących dogłębniej poznać „tajemnice” języka Goethego i Schillera. Jest ona przeznaczona dla szerokiego grona odbiorców, a wiele istotnych informacji znajdują tutaj nie tylko osoby stawiające pierwsze kroki w nauce czy uczniowie o pewnym stopniu zaawansowania, ale również nauczyciele wszystkich rodzajów szkół.

Czytelnik znajdzie tutaj informacje zarówno o elementach języka niemieckiego poruszanych często już na bardzo wczesnym etapie nauki, jak i o dosyć rzadko spotykanych zagadnieniach. Pewne tematy mogą być również ważne dla osób zajmujących się tłumaczeniami i pozwolą z pewnością uniknąć wielu rażących błędów.

Publikacja niniejsza składa się z trzech części. W rozdziale pierwszym zaprezentowana została problematyka związana z gramatyką języka niemieckiego. Rozdział drugi poświęcony został zasadom pisowni, a w obliczu reformy jest on niezmiernie istotny. Rozdział trzeci natomiast będzie z pewnością interesujący dla osób zajmujących się tłumaczeniami, gdyż przedstawia różnice znaczeniowe (i nie tylko) pomiędzy wybranymi grupami wyrazów.

Kończąc to krótkie wprowadzenie, wyrażam nadzieję, że publikacja „Pułapki i ciekawostki języka niemieckiego” będzie interesującą lekturą i praktyczną pomocą w zgłębianiu tajemnic tego pięknego języka.

Autor

I. GRAMATYKA

1.8 Czy „heißen” może znaczyć jeszcze coś innego?

Ich heiße Karl - Nazywam się Karl. *Das heißt, dass....* - To znaczy, że .....

Powyższe znaczenia czasownika *heißen* są znane każdemu, ale warto wspomnieć, że czasownik ten może być również używany jako czasownik posiłkowy, podobnie jak np.: *lassen*, a znaczy wówczas *kazać*, np.:

Er hat mich kommen heißen? - On kazał mi przyjść.

Ich heiße dir die Hausaufgabe machen. - Każę ci robić zadanie domowe.

Są to jednak konstrukcje bardzo rzadko używane i może się nawet zdarzyć, że nie zostaną poprawnie zrozumiane przez naszego rozmówcę :)

1.9 „Brauchen” nie zawsze wymaga „zu”

Bardzo często używany czasownik *brauchen* - *potrzebować* występuje z bezokolicznikiem zazwyczaj w połączeniu z partykułą *zu*, np.:

Er braucht heute nicht zu arbeiten.

I jeśli piszemy oficjalny list lub wypracowanie, to należy zawsze postawić przed bezokolicznikiem słówko *zu*: *Ich brauche heute meine Eltern anzurufen.*

W mowie potocznej można jednak użyć bezokolicznika bez *zu* i będzie to również poprawna forma: *Ich brauche heute meine Eltern anrufen.*

1.10 Dodatkowe „-e” w trybie rozkazującym.

Tworząc formę trybu rozkazującego w 2 os. l.p. w większości przypadków można, należy lub nie wolno dodawać dodatkowej litery *-e*.

A oto najważniejsze reguły:

Dodatkowe *-e* dodaje się obowiązkowo jeśli:

- temat czasownika kończy się na *-ig*: *entschuldigen* - *Entschuldige!* a nie *Entschuldig!*
- temat czasownika kończy się na *:-d, -t, -ffn, -tm*: *atmen* – *Atme!*
reden – *Rede!* *öffnen* – *Öffne!*
- bezokolicznik czasownika zakończony jest na *-eln, -ern*: *schütteln* – *Schüttle!* *kichern* – *Kichere nicht!*

Nie wolno dodać dodatkowej litery *-e*, jeśli:

- zmienia się samogłoska rdzenna *-e* na *-i*: *geben* – *Gib!* a nie *Gibe!*

Ale od tej reguły jest jeden wyjątek, a mianowicie czasownik *sehen*. Zazwyczaj tryb rozkazujący „Zobacz!” brzmi w języku niemieckim: *Sieh!*

Forma *Siehe!* będzie również poprawna, ale jedynie jako forma odsyłacza w tekście naukowym.

W większości czasowników regularnych można, ale nie musi się dodawać dodatkowej litery *-e*, np.: *Mach die Aufgabe!* lub *Mache die Aufgabe!*

1.11 Tryb rozkazujący – inaczej

Tak jak w języku polskim, również w języku niemieckim prośby, rozkazy czy wezwania można formułować za pomocą różnych konstrukcji. Jedną z takich możliwości jest sformułowanie rozkazu bądź zakazu za pomocą bezokolicznika, np.: *Nicht stören!* – *Nie przeszkadzać!* *Klopfen!* – *Pukać!*

Konstrukcja bardzo łatwa do zapamiętania. Należy jednak mieć na uwadze, że przy czasownikach zwrotnych poniższe konstrukcje nie będą poprawne: *Sich festhalten ! Trzymać się!* *Sich nicht hinauslehnen!* *Nie wychylać się!*

Chcąc utworzyć tryb rozkazujący od czasowników zwrotnych za pomocą bezokolicznika należy pamiętać, że opuszcza się zaimek zwrotny: *Trzymać się!* – *Festhalten!* *Nie wychylać się!* – *Nicht hinauslehnen!*

1.12 „Niemand” nieodmienne...?

Zaimek nieokreślony *niemand* jest zazwyczaj odmieniany przez przypadki: *Ich helfe niemandem. Hier kennt er niemanden.*

Czasami jednak można usłyszeć zdania: *Heute kann man niemand vertrauen. Siehst du dort niemand?*

Zdania te nie są wcale błędne! W języku mówionym dopuszczalna jest forma nieodmienna zaimka *niemand*. W tekstach pisanych należy jednak używać wyłącznie formy odpowiednio odmienionej, a już na pewno pamiętaj o tym na egzaminie :)

1.13 Ach, te zdrobnienia!

Przyrostki *-chen* i *-lein* są to jedyne przyrostki zdrobniające w języku niemieckim, pomijając oczywiście występujące regionalnie o zabarwieniu dialektalnym przyrostki *-le*, *-i*, *-li*, *-erl*. Jediną trudność dla Polaków stanowi wybór pomiędzy *-lein* a *-chen*.

Przyrostek *-lein* używany jest przy rzeczownikach kończących się na *-ch*, *-g*, *-ng*, np.: *das Zwerglein, das Kindlein, das Büchlein*.

W pozostałych przypadkach używa się przyrostka *-chen*. Może on pełnić funkcję:

- zmniejszającą: *das Häuschen* – domeczek, *das Lämpchen* – lampeczka
- spieszczającą: *das Händchen* - rączka, *das Sonnchen* - słoneczko

W niektórych przypadkach możliwe jest użycie zamiennie obydwu przyrostków, pamiętając o tym, że przyrostek *-lein* nada rzeczownikowi bardziej podniosły ton: *das Tischchen – stolik (użyte potocznie)* - > *das Tischlein – stolik (użyte np.: w literaturze)*.

Pamiętaj również o tym, że niektóre wyrazy nie mają charakteru zdrobniałego, mimo że zawierają przyrostek *-chen*: *das Mädchen* - to *dziewczyna*, a nie *dziewczynka*.

W powyższym przykładzie nie można dodać dodatkowego przyrostka zdrobniającego, gdyż byłoby to błędem. Chcąc dokładnie wyrazić w języku niemieckim słówko „dziewczynka”, należy użyć przymiotnika *klein*, np.: *ein kleines Mädchen*.

Ważne jest ponadto, że niezależnie od rodzaju danego rzeczownika, rzeczowniki zdrobniałe są zawsze rodzaju nijakiego: *der Fernseher – das Fernsehchen, die Stadt – das Städtchen*.

1.14 Kiedy nie odmieniamy przymiotników w roli przydawki?

Trzeba wiedzieć, że w języku niemieckim przymiotnik stojący przed rzeczownikiem jest odmieniany: *das große Haus, die netten Leute, eine schöne Stadt*.

Czy jest jednak możliwa sytuacja, w której stojący przed rzeczownikiem przymiotnik nie będzie odmieniony? Okazuje się, że tak. Takimi nieodmiennymi przymiotnikami są m.in. słowa utworzone za pomocą przyrostka *-erlei*, np.:

1.14 Kiedy nie odmieniamy przymiotników w roli przydawki?

dreierlei – auf dreierlei Art (w trojaki sposób)

zweierlei – auf zweierlei Weise (dwojakim sposobem)

hundertelei – hundertelei Schwierigkeiten (setki różnych trudności), a nie hunderteleie Schwierigkeiten

1.15 Zaimki dzierzawcze inaczej

Formy zaimków dzierzawczych *mein, dein, sein* itd. są znane oczywiście każdemu. Nie jest to jednak jedyna poprawna forma w języku niemieckim. W języku literackim można stosować także formy z przyrostkiem *-ig*, poprzedzone rodzajnikiem określonym, np.:

der/die/das meinige, der/die/das deinige, der/die/das seinige
Du hast das deinige getan, der Rest gehört den anderen

1.16 Kiedy używać imion własnych z rodzajnikiem?

W języku niemieckim imiona własne występują zazwyczaj bez rodzajnika, np.: *das Buch von Klaus, Karls Kasette, Romans Haus*.

Imiona historyczne zakończone na *-s* występują jednak często z rodzajnikiem określonym: *die Worte des Sokrates*.

1.17 Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym nie taka prosta!

Tę część poświęcona zostanie czasownikom zakończonych na *-eln* lub *-ern*, których odmiana w czasie teraźniejszym może sprawić kłopoty. Jest jasne, że w 1 os. l.p. odrzucana jest samogłoska *-e-* z tematu czasownika. Nasuwa się pytanie, czy jest to obowiązkowy „zabieg”, czy uzależniony od intencji mówiącego? Jak należy prawidłowo powiedzieć: *ich rudere* czy *ich rudre*? *ich schaukele* czy *ich schaukle*?

Otóż przy czasownikach zakończonych na *-eln* jest to obowiązkowe, czyli:

Ich schaukle. Ich lächle. Ich klingle.

Ale w przypadku czasowników zakończonych na *-ern*, samogłoskę *-e-* odrzuca się tylko w mowie potocznej: *ich rudre, ich plaudre, ich bewundre*

W pismach oficjalnych należy pozostawić samogłoskę *-e-*: *ich rudere, ich bewundere, ich plaudere.*

1.18 Czy zawsze musi być podmiot?

Ucząc się języka niemieckiego napotyka się regułę, że inaczej niż to jest w języku polskim, zawsze (lub prawie zawsze) należy postawić podmiot: *Am Wochenende mache ich in meiner Wohnung Ordnung, dann gehe ich in die Stadt und ich kaufe ein.* - Podczas

1.18 Czy zawsze musi być podmiot?

weekendu (ja) zrobię porządki w moim mieszkaniu, później (ja) pójdę do miasta i (ja) zrobię zakupy.

Mogą więc zdziwić tego typu spotykane zdania:

Freut mich – zamiast - *Es freut mich*.

Mir bangt – zamiast – *Es bangt mir*.

Ihn friert – zamiast – *Es friert ihn*.

Mało znana reguła mówi, że można odrzucić *es* w przypadku, gdy czasownikowi towarzyszy zaimek w celowniku bądź bierniku i dany czasownik odnosi się do stanu psychicznego bądź fizycznego osoby wyrażonej tym zaimkiem. Takie zdania z opuszczonym *es* będą również poprawne.

1.19 Stawianie bezokolicznika bez „zu” po „haben” i nie tylko!

Czasowniki modalne, oznaczające ruch oraz odczuwanie czegoś nie są jedynymi czasownikami, po których stawiany jest czasownik w formie bezokolicznika bez poprzedzającej go partykuły *zu*. W niektórych sytuacjach opuszcza się również tę partykułę, m.in. po takich czasownikach, jak: *haben, finden, legen* czy *schicken*:

Ich habe mein Auto in der Garage stehen. (Mam samochód stojący w garażu). Die Mutter legt ihr kleines Kind schlafen. (Mama kładzie do spania swoje dziecko). Wir fanden einen älteren Mann auf der Straße liegen. (Znaleźliśmy starszego mężczyznę leżącego

1.19 Stawianie bezokolicznika bez „zu” po „haben” i nie tylko!

*na ulicy.) Die Eltern schicken ihre Kinder in die Schule lernen.
(Rodzice wysyłają swoje dzieci do szkoły, aby się uczyły.)*

Musimy jednak pamiętać, że te konstrukcje nadają specyficzny charakter zdaniom i nie zawsze da się je przetłumaczyć na język polski dosłownie.

II.PISOWNIA

2.15 „Und” i ten przecinek!

Jak to jest właściwie z tym stawianiem przecinka przed spójnikiem *und*?

Otóż generalnie przed tym spójnikiem nie stawia się przecinka ani jeśli łączy on całe zdania, ani jedynie pojedyncze części, np.: *Er kauft eine Pizza und einen Hamburger. Wir nehmen unseren kleinen Hund und machen einen kurzen Spaziergang.*

Jeśli jednak zrozumienie zdania może sprawić odbiorcy poważne trudności, to wówczas powinno się postawić przecinek przed spójnikiem *und*: *Ich gehe ins Kino(,) und du bleibst zu Hause. Ich lag am Strand (,) und meine Frau fotografierte das Meer.*

2.16 Użycie przecinka w konstrukcjach bezokolicznikowych

Tym razem zajmiemy się stawianiem przecinka poprzedzającym zdania bezokolicznikowe. Które zdanie jest więc poprawne: *Ich hatte keine Lust, ins Kino zu gehen* czy *Ich hatte keine Lust ins Kino zu gehen*?

Oto odpowiedź: Jeśli grupa bezokolicznikowa składa się z niewielu wyrazów, np.: tylko z czasownika, to wówczas nie stosuje się przecinka: *Ich hatte Absicht zu kommen.*

Jeśli jednak grupa bezokolicznikowa jest bardzo złożona, to należy postawić przecinek: *Ich hatte Absicht, heute Abend mit meinen Freunden ins Kino zu gehen.*

2.17 Czy zawsze na końcu zdania rozkazującego postawić należy wykrzyknik?

Wydawałoby się to oczywiste, że zdanie rozkazujące będzie zakończone wykrzyknikiem, czyli: *Ruf mich morgen an! Warten Sie bitte ein Moment!*

Ale okazuje się, że na końcu zdania rozkazującego można również zamiast wykrzyknika postawić kropkę. Zawarte w tym zdaniu wezwanie czy prośba są wówczas złagodzone: *Komm bitte heute zu mir. Setzen Sie sich bitte hier.*

2.18 „Amen” piszemy dużą czy małą literą?

Tę kończącą modlitwę formułę pisze się w języku polskim dużą literą, ponieważ występuje najczęściej po zakończonym kropką zdaniu. Traktuje się ją więc prawie jako nowe zdanie. W języku niemieckim pisze się jednak tę formułę rozpoczynając małą literą: *Heilige Maria, Mutter Gottes, Bitt für uns, amen!*

2.18 „Amen” piszemy dużą czy małą literą?

Jeśli jednak słowo *amen* potraktowane zostanie jako rzeczownik, to należy napisać je dużą literą: *Das ist so sicher wie das Amen in der Kirche* – *To jest tak jasne, jak amen w pacierzu.*

2.19 „Eh” czy „eh”?

Otóż jeśli *eh* występuje w roli wykrzyknika oznaczającego: „*Hola!*”, „*Co to!*” lub przysłówka: „*i tak już*” pisze się bez apostrofu: *Eh, was soll das bedeuten? – Hola! Co to ma znaczyć? Ich habe das eh gemacht – I tak już to zrobiłem.*

Jeśli jednak *eh'* występuje jako skrócona forma spójnika *ehe* – „*zanim*”, to należy obowiązkowo użyć apostrofu, np.: *Eh` ich den Entschluss fasse, muss ich es gut überlegen – Zanim podejmę decyzję, muszę to dobrze przemyśleć.*

2.20 „Extra” z przymiotnikiem piszemy łącznie czy oddzielnie?

Pisownia łączna obowiązuje, gdy przymiotnik *extra* wzmacnia jedynie inny przymiotnik, przed którym stoi np.: *Ich benutze extrascharfe Rasierklingen – Używam super ostrych żyletek. Das ist ein extraschönes Bild - To jest przepiękny obraz.*

Natomiast jeśli *extra* ma samodzielne znaczenie to należy napisać go oddzielnie: *Du musst noch ein extra neues Arbeitsbuch kaufen - Musisz kupić jeszcze dodatkowo jedną nową książkę ćwiczeń.*

2.21 „Sobald” czy „so bald”?

Jako spójnik pisze się ten wyraz łącznie: *Alle Fans begannen zu schreiben, sobald die Band spielte* – *Wszyscy fani zaczęli krzyczeć, jak tylko zespół zagrał.*

Jeśli jednak *so bald* występuje w roli zwrotu przysłówkowego, to pisze się go oddzielnie: *Er kommt nicht so bald wieder* – *On tak szybko nie powróci.*

2.22 „Soviel” czy „so viel”?

Podobna jest tutaj sytuacja, jak w przypadku *sobald* i *so bald*, tzn. jeśli *soviel* występuje w roli spójnika „o ile”, to pisze się go łącznie, np.: *Soviel ich weiß, hat er die Prüfung bestanden* - *O ile wiem, on zdał ten egzamin.*

Jeśli *so viel* występuje w roli przysłówka „tak dużo”, to należy napisać go oddzielnie: *Du kannst essen, so viel du willst.* – *Możesz jeść, ile chcesz.*

2.23 „Der Tip” już nie „der Tip”

Słowo *der Tip* – „wskazówka” po wprowadzeniu reformy pisowni języka niemieckiego „zmieniło się” również i teraz pisownia z jedną literą „p” na końcu jest błędna. Aby była poprawna, należy dodać jeszcze jedno „p”, czyli: *der Tipp*.

III. WYRAZY BLISKOZNACZNE

3.24 „Geistig” i „geistlich”

Obydwa przymiotniki nie mogą być używane zamiennie. *Geistlich* dotyczy jedynie obszaru religii i tłumaczy się go jako „*duchowny, religijny, kościelny*”, np.: *die geistliche Behörde* – *władza kościelna*.

Natomiast *geistig* używany jest w sensie: „*duchowy, umysłowy, mentalny*”, np.: *geistige Arbeit* – *praca umysłowa*.

3.25 „Landmann” czy „Landsmann”?

Różni te dwa rzeczowniki jedynie interfiks łączący *-s-*, ale powoduje to również, że obydwa rzeczowniki mają różne znaczenia. *der Landmann* – *to rolnik, chłop*, np.: *Sein Urgroßvater war Landmann* – *Jego pradziadek był rolnikiem*.

Rzeczownik *der Landsmann* tłumaczy się jako „*ziomek, krajan*”, czyli ktoś o tej samej narodowości, np.: *Was für ein Landsmann sind Sie?*

3.26 „Langweile” czy „Langeweile”?

Obydwie formy są poprawne pod względem stylistycznym i oznaczają to samo: „*nuda*”. Pamiętać należy jednak o tym, że rzeczownik *die Langeweile* czasem nie zmienia swojej formy w odmianie w ogóle:

I. die Langeweile

II. der Langeweile

III. der Langeweile

IV. die Langeweile

Można też odmieniać pierwszą część tego rzeczownika:

I. die Langeweile

II. der Langenweile

III. der Langenweile

IV. die Langeweile

lub

I. Langeweile

II. Langerweile

III. Langerweile

IV. Langeweile

Formy te nadają jednak bardzo podniosły ton temu rzeczownikowi i nie używa ich się raczej w mowie potocznej.

3.27 „Miene” i „Mine”

3.27 „Miene” i „Mine”

Te dwa prawie tak samo brzmiące rzeczowniki znaczą całkiem coś innego. Rzeczownik *die Miene* oznacza „*wyraz twarzy, mina*”, np.: *Seine Miene war außergewöhnlich - Jego wyraz twarzy był dziwny.*

Natomiast rzeczownik *die Mine* oznacza „*wkład do długopisu*”, np.: *Mein Kuli schreibt nicht mehr, ich brauche eine neue Mine.*

3.28 „Numerale” i „Numerus”

Zarówno *das Numerale*, jak i *der Numerus* to w tłumaczeniu na język polski „*liczba*” . Rzeczownik pierwszy oznacza oczywiście liczebniki, np.: *Dreißig ist ein Numerale – Trzydzieści jest liczbą.*

Rzeczownik drugi oznacza natomiast liczbę gramatyczną (np. liczba mnoga i liczba pojedyncza): *Der Numerus im Deutschen heißt: der Plural und der Singular.*

3.29 „Ostern ist...” czy „Ostern sind ...”?

Słowniki często podają, że rzeczownik *Ostern* jest rodzaju nijakiego, czyli *das Ostern*. Dlaczego więc składając komuś życzenia mówi się *Frohe Ostern*, a nie *Frohes Ostern*?

Otóż to oznaczenie świąt stosuje się zazwyczaj w liczbie pojedynczej bez rodzajnika (jeśli nie towarzyszy mu żadna przydawka), np.: *Ostern ist ein schönes Fest. Hast du ein schönes Ostern verbracht?*

3.29 „Ostern ist...” czy „Ostern sind ...”?

Formy w liczbie mnogiej używa się w stałych zwrotach, takich jak np.: *Frohe Ostern! Fröhliche Ostern!*

3.30 „Personal” i „personell”

Również w tym przypadku wiele słowników dwujęzycznych traktuje te przymiotniki jako synonimy, chociaż w rzeczywistości mają one odmienny sens. *Personal* oznacza, że coś odnosi się do jakiejś osoby, np.: *Das sind personale Sachen – To są rzeczy osobiste.*

Personell z kolei oznacza, że coś odnosi się do pracowników, załogi danego zakładu, spraw pracowniczych itp.: *Der Direktor entscheidet über personelle Angelegenheiten – Dyrektor decyduje o sprawach personalnych.*

3.31 „Rational” i „rationell”

Tłumaczenie na język polski jako „*racjonalny*” jest w obydwu przypadkach całkiem poprawne, jednak znowu pozwala przypuszczać, że użycie jednego lub drugiego słowa zależy od intencji mówiącego i nie ma między nimi żadnej różnicy. A w rzeczywistości różnią się te dwa przymiotniki. *Rational* sugeruje, że coś odnosi się do rozsądku, racjonalne czyli inaczej rozsądne, np.:

Im Leben muss man immer rational handeln – W życiu należy postępować zawsze rozsądnie.

Przymiotnik *rationell* oznacza, że coś jest *celowe, opłacalne, wymierne*, np.: *die rationelle Wirtschaft – racjonalna gospodarka.*

3.32 „Regelmäßig” i „regelmäßig”

Regelmäßig używamy w znaczeniu „regularny, odbywający się w takich samych odstępach czasu”, np.: *Ich treibe regelmäßig Sport* – Regularnie uprawiam sport.

Natomiast *regelmäßig* oznacza, że coś jest zgodne z przepisami, zasadami itp., np.: *Die Schreibweise ist in diesem Fall regelmäßig* – Pisownia jest w tym przypadku zgodna z regułami.

3.33 „Schreck” i „Schrecken”

Również te dwa rzeczowniki są traktowane przez niektóre niemiecko-polskie słowniki jako synonimy nie wskazując na to, że różnica znaczeniowa pomiędzy nimi jest dosyć istotna.

Rzeczownik *der Schreck* - nagły, niespodziewany przestrah, spowodowany przez coś nieoczekiwanego, np.: *Ein Schreck durchzuckte ihn, als ein großer Hund vor ihm erschien* – Strach przemknął przez niego, gdy duży pies pojawił się przed nim.

Rzeczownik *das Schrecken* oznacza lęk, który utrzymuje się przez dłuższy czas, np.: *Der Führer verbreitete Angst und Schrecken unter den Bürgern* – Przywódca rozsiewał strach wśród obywateli.

3.34 „Unvergleichbar” i „unvergleichlich”

Całkiem poprawne przetłumaczenie tych przymiotników na język polski brzmi: „*nieporównany, niezrównany*”, warto jednak wiedzieć o różnicy pomiędzy tymi dwoma przymiotnikami w języku niemieckim.

Unvergleichbar oznacza, że dwóch lub więcej rzeczy nie można (nie jest to możliwe) porównać między sobą, np.: *Einzelne Menschen sind unvergleichbar – Poszczególni ludzie są nie do porównania.*

Unvergleichlich oznacza z kolei, że coś jest „*jedyne w swoim rodzaju, szczególne*”, np.: *Sie ist eine unvergleichliche Schönheit – Ona to jest niezrównana piękność.*

3.35 „Wie alt bist du?” – inaczej!

To tak proste pytanie, którego uczą się już dzieci w pierwszych klasach można również zadać w trochę inny sposób, który, chociaż rzadko stosowany, to jednak poprawny. Zamiast zapytać tradycyjnie: *Wie alt bist du?*, możemy postawić pytanie: *Wie jung bist du?*

Odpowiedź będzie brzmiała: *Ich bin 20 Jahre jung.*

3.36 „Email” to nie koniecznie e-mail

Tak ostatnio popularne w użyciu słowo niekoniecznie w języku niemieckim musi oznaczać „*list elektroniczny*”. Rzeczownik *das Email* tłumaczy się na język polski jako „*emalia, rodzaj farby*”.

3.36 „Email” to nie koniecznie e-mail

Natomiast list elektroniczny, popularnie zwany emailem, to po niemiecku *die E-Mail: Ich habe ein Email gekauft- Kupiłem emalię. Ich habe eine E-mail geschickt - Wysłałem e-maila.*

3.37 Ach, te powody!

Przyczynę lub powód czegoś wyrażamy za pomocą przyimka *vor* lub *aus*: *Ich zitterte vor Kälte - Trząsłem się z zimna. Er heiratete aus Liebe – On ożenił się z miłości.*

Nie można jednak używać zamiennie tych przyimków i zdania poniższe są błędne: *Ich zitterte aus Kälte. Er heiratete vor Liebe.*

Przyimek *aus* oznacza, że przyczyna jest od nas niezależna: *aus Kälte (z zimna), aus Hitze (z upału)*, natomiast *vor* sugeruje, że przyczyna tkwi właśnie w nas: *vor Neugier (z ciekawości), vor Langweile (z nudów).*

Jak zgłębić tajniki wiedzy zawartej w pełnej wersji ebooka?

Jak zgłębić tajniki wiedzy zawartej w pełnej wersji ebooka?

Więcej ciekawostek znajdziesz w pełnej wersji ebooka. Zapoznaj się z opisem na stronie:

<http://niemiecki-ciekawostki.zlotemysli.pl>

Dowiedz się jak zagiąć swojego germanistę!

Poleć znajomemu e-booka
i zarób 50% jego wartości

Kupuj e-booki za punkty,
nie za złotówki

POLECAMY TAKŻE PORADNIKI:

Niemieckie słówka – Paweł Sygnowski

Jak zapamiętać 200 niemieckich słów, zwrotów i wyrażeń w 100 minut?

Ebook zawiera skuteczną metodę nauki obcego słownictwa, na przykładzie niemieckich słów, wyrażeń i zdań. Metoda została bardzo szczegółowo i obrazowo opisana i zastosowana na ogromnej liczbie różnego typu przykładów - słówek z bardzo różnych kategorii tematycznych.

Dzięki tej metodzie, możesz zwiększyć szybkość przyswajanego przez Ciebie słownictwa nawet kilkukrotnie!

Więcej o tym poradniku przeczytasz na stronie:
<http://niemiecki.zlotemysli.pl>

"Dziś nikogo nie trzeba przekonywać do nauki języków obcych. Problem jednak w tym, aby znaleźć dobrą, efektywną metodę nauki. Właśnie "Niemieckie słówka" to znakomita publikacja dla wszystkich poszukujących skutecznych metod nauki języka obcego. Polecam i zachęcam. Warto!"

Robert Handke 40 lat, technolog w firmie produkcyjnej

Szybka nauka dla wytrwałych – Paweł Sygnowski

Poznaj skuteczne techniki pamięciowe, dzięki którym zapamiętasz bez trudu to, czego potrzebujesz do nauki, czy pracy

Czy wiesz, że istnieją naukowo udokumentowane, łatwe w użyciu sposoby na zwiększenie sprawności pamięci, szybszą i łatwiejszą nauką? Teraz i Ty możesz je poznać, gdy przeczytasz e-booka pt. ["Szybka nauka dla wytrwałych"](http://szybka-nauka.zlotemysli.pl)

Więcej o tym poradniku przeczytasz na stronie:
<http://szybka-nauka.zlotemysli.pl>

"Co do tej książki, to brak mi słów, no po prostu wymiata. Wiedza, którą powinien mieć każdy w zasięgu ręki. Po jej przestudiowaniu nie ma mowy o nieosiągniętym sukcesie, polecam gorąco."

Kamil M. dwudziestolatek, student z Lublina

**Zobacz pełen katalog naszych praktycznych poradników
na stronie www.zlotemysli.pl**